

Szerkesztőségi Iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-és szám,

ahová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdáján Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. ahová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 197. szám.

Csütörtök, augusztus 30.

A kormány szociálpolitikája.

— augusztus 30.

A multkor e helyen ismertettük a kormánynak a munkások kötelező betegsegítésére és baleset ellen való biztosítására vonatkozó törvényjavaslatát.

E nagyfontosságú szociális javaslat mellett nem lehet könnyedén elmenni, annál is inkább, mert ez a javaslat a kormány szociálpolitikájának első fejszéje.

Mikor a Wekerle-kormány elfoglalta helyét és programjában mélyreható reformokat ígért a szociálpolitika terén is, akkor arról az oldalról, ahol akár megszokásból, akár taktikából mindent gáncsolni és diszkreditálni szoktak ami felülről jön, fölhangzott a jóslat, hogy ez mind pusztán szó és üres ígért, amelyet esze ágában sincs a kormánynak megtartani.

Annál könnyebb volt ezt a jóslatot kiröpíteni, mivel közismert tény volt, hogy nehéz föladatokkal, összetörölődött kormányzati bonyodalmakkal kell a kormánynak megbirkózni. A jogrend restitúálása, az államháztartás rendjének helyreállítása, nagyszabású közjogi és közgazdasági problémák megoldása, az állami szükségletekről való gondoskodás, a közigazgatási téren Augiász istállójának kitisztítása s egyáltalában nagy munka várt a kormányra, hogy ugyszólván fizikai lehetetlenségnek látszott, hogy a paktum szerint különben is rövidre szabott kormányzati idő alatt a társadalmi refokmokra is rákerüljön a sor.

A kishitű jósok azonban még így is csalódtak jövendölésükben, mert a kabinet kormányzatának első hónapjaiban már olyan reformmunkalattal állott elő, amely szociális kérdéseink egyik legfontosabbját, a munkások kötelező betegsegítését és baleset ellen való biztosítását oldja meg.

A törvényjavaslatot, amelyet Sztérenyi József kereskedelmi államtitkár készített, a Wekerle Sándor miniszterelnök vezetése alatt álló Országos Ipartanács már letár-

gyalta és a miniszterelnök kijelentése szerint a törvényjavaslat végleges szövege oly időben fog elkészíttetni, hogy a javaslat az országgyűlés összeülése után nyomban a Ház elé legyen terjeszthető, mert a kormány sulyt vet arra, hogy ez a fontos és Magyarország szociálpolitikája tekintetében korszakalkotó törvényjavaslat mielőbb, de mindenestre még ez évben törvényerőre emelkedjék.

Ime kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a kormány a nemzeti politika integráns részének tekinti a megígért szociálpolitikai reformokat is s a maga részéről a legkomolyabb elhatározással és jóakarattal azon lesz, hogy ezek a házagpótló alkotások, melyek hivatva vannak társadalmi bajaink orvoslására, a közjogi alkotásokkal együtt, sőt azokat megelőzőleg ezen az országgyűlésen megvalósuljanak.

A nagy szociális mozgalmak idejében a kormánynak valóban nagy oka van, hogy serényen buzgólkodjék tovább a megkezdett uton. Mentől gyorsabban és alaposabban kielégíti a munkások jogos igényeit, annál nagyobb a biztosítéka a mai társadalmi rend békéjének és a békés munkálkodásnak. Ez irányu munkásságában föltétlenül számíthat ugy a törvényhozás, mint az egész társadalom odaadó támogatására.

A gazdasági bajok orvoslása.

— Indítvány a törvényhatósági bizottsághoz. —

(Folytatás és vége.)

Mindezek oly reformok, amelyek hivatottak a magyar nemzet fennállását, haladását biztosítani, előbbre vinni, amelyek hivatottak a nemzeti vagyont megszilárdítani, növelni és amelyek hivatottak a magyar gazdát és vele a magyar munkást a megélhetési helyzetbe vinni és a sztrájkok és munkásmizeriák és kivándorlás izgalmaitól megmenteni szegény sokat szenvedett magyar hazánkat.

Másrészt hivatott a mezőgazdasági iparnak széles alapon való megteremtése.

E célt szolgálva terjesztem a tekintetes törvényhatósági bizottság elé szerény indítványomat

és reményem szikla szilárd, hogy ezen indítványom, amelynek sürgős és minél szélesebb körben és határozottabb keresztülvitelétől Magyarország jövő sorsa függ, egyhangulag elfogadtatik.

Indítvány.

Határozza el a törvényhatósági bizottság, hogy 1. a gazdasági munkássztrájkok megszűntetése érdekében:

a) szabályrendeletet alkot az 1898. évi II. t.-c. 78. §-ában biztosított jogánál fogva, mely a munkásszerződéseknél teli időben való megkötését megtiltja. A szabályrendelet egyben intézkedjék, hogy az aratási szerződés csak az aratás körülbelüli megkezdése előtt 6 héttel előbb köthető a munkásokkal. Ezen időpontot pedig Torontálvármegyében május 15-ikére helyezi. Intézkedjék ezen szabályrendelet arról, hogy községenként helyi bizottságok alakítsanak vegyesen birtokosokból és munkásokból, amelyek hivatása vitás esetekben a munkabér méltányos és igazságos megállapítása és a munkaadók és munkások között az ellentétek elsimítása, kiegyenlítése. Ezen bizottság elnökei a mindenkori községi bírák legyenek, mint akiket az egész községi lakosság választván, a többség bizalmának föltétlenül letéteményesei;

b) terjesszen a törvényhatósági bizottság feliratot a törvényhozáshoz, hogy a munkássztrájkra való izgatók ellen az igazságügyminisztert a legkérelhetlenebb eljárásra jogosítja és utasítja. Történjék ezen izgatás akár hírlap, akár személyes agitálás folytán;

c) terjesszen feliratot a törvényhatósági bizottság az országgyűlés elé a földmunkások országos szövetségének feloszlása iránt, mint amely szövetséget az eltűnt sötét korszak szüleménye, de különösen köztudomásu, hogy az ez által létesített községenkénti földmunkás csoportok annak befolyása és agitálása folytán léptek tömegesen sztrájkra és lettek tömegesen szerződés-szegők.

2. Terjesszen feliratot az országgyűléshez a bizottság, a tőzsde megrendszabályozása és a papirosbuza kereskedés beszüntetése végett.

3. Terjesszen feliratot a bizottság az állami gabonarakárházak sürgős és minél nagyobb számban való létesítése és az esetben, ha a birtokosok maguk állítanak gabonarakárházakat, azoknak állami segítyben való részesítése végett.

4. Terjesszen feliratot az országgyűlés elé az 1883. évi XLIV. t.-c. 39. §-ának olyatén való módosítása iránt, hogy a földadó csak október hó 1-én legyen évenként esedékes és ne évnegyedenként.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Virrasztás.

Engelbert Sponholz szemeit kerülte az álom azon éjszaka, mely ötvenedik születésnapját megelőzte. Ide-oda forgott ágyában, majd erre, majd arra az oldalára, majd összehuzódott, mint egy gombóc, majd kinyújtózott, majd hasra, majd hanyatt feküdt. Azután, hogy mesterségesen elálmosítsa magát, hullámzó rozsvetésre és egy zúgó tengerre gondolt, de hiába. A szokatlan módszer kényszere alatt a fantáziája nem akart kifáradni, hanem újra meg újra visszatért azokhoz a képzetekhez, amelyekről el akarta terelni.

Oldala mellett a felesége nyugodt, egyenletes lélekzettel horkolt. Talán arról az ötvenegy gyertyáról álmodott, melyek holnap az általa süített kalács körül fognak égni, nagy meglepetést érezve afőlött, hogy az 51. esztendő első napja oly szépen kezdődik, mialatt a férfi lelkére titkos szomorúság vár.

Ötven! Ez a tömör, sulyos, ékesen szóló szám ránehezedett erőszakkal lezárt szemhéjaira, visszhangzott keltett a fülében s bárhogya el akarta is üzni magától annak a számnak alakját és hangját, mindig macacsul visszatért meggyőződés érzékei elé.

Ötven! Holnap kezdődik tehát az az évtized, mely, ha szintén betelik, utána az öregség következik. Akkor öt, Engelbert Sponholzot öreg embernek fogják hívni! Pedig csak tegnap volt, hogy negyven éves volt s csak tegnapelőtt volt harminc esztendő. Mi lett belőle az idők folyamán! Nagy Isten, mi lett belőle! Öreg em-

ber! S ez a szó gunyosan sutlogott az éjszaka csendjében.

Körülbelül harmincöt éves volt, mikor először ijedt meg éveinek számától. Valahol utazott egy régi iskolatársával, akit gyermekkorra óta nem látott. S mialatt oly dolgokról beszélgetének, melyek letűntek s oly emberekről, akik elhaltak, azóta s mialatt figyelmesen szemlélte a másikat, így szólt magához:

— Az én arcom is tele van azokkal a ráncokkal, melyeket az élet rovott az egykor telt arcokba? Az én alakom is oly benyomást kelt, mint a roskadó kőfalé, mely hullajtani kezdi a tégláit?

Mily ifjúságot, mily üdéséget, mily erőt látott ő akkor összeomlani.

Ama találkozás óta az volt a szomorú sportja (melyet szinte az önostorozásig űzött), hogy az utcán, a színházban, mindenütt egyre vizsgálta az emberi arcokat, hogy a nyár amazoknak többször vagy ritkábban viritott-e, mint neki. Azután bogara, valósággal bogara támadt. Új ismeretségek kötésénél mindjárt mindenkitől megkérdezte, hogy hány éves. a magát ellenben hagyta, hogy találgassák. Ha fiatalabbnak gondolták, roppanul megörült neki, ha ellenben öregebbnek, akkor egész napra vége volt a jókedvének.

Holnap jönnek a gratulánsok, a rokonok, a jóbarátok, hogy szerencsét kívánjanak neki ahhoz a naphoz, melyet lemondó és komor virrasztás közt várt meg. Holnap bort kell tölögetni, koccintania s barátságos, boldog arcot vágnia. Megjelennek sorra az unokaöccsök és az unokahugok virágokkal. Megjelennek udvariasan, illedelmesen, amit emitt az apa, az ő testvére, amott pedig az anya, a nővére kötöt-

ték a gyermekek lelkére a gyermektelen gazdag nagybácsival szemben.

Az a látomány, mely sokszor kinozza, azon éjszaka nem hagyott neki nyugtot. A saját énje kettévált. Holtan látta magát saját élő szemeivel. Eltemették. Nagy tömeg ment a koporsó után. Akik a halottas menettel találkoztak, kíváncsian néztek, némelyek pedig le is vetették a kalapjukat s köszönyösen köszöntötték a holtat.

A nővér, a fivér, az unokahugok és unokaöccsök lehajtott fővel ültek a kocsiban, mely lépérről lépésre kísérte a feketével befűggyönyözött katarfalkot. A rokonok arcán azonban a bánaton kívül egyéb kifejezés is látszott. Valami reményféle, valami rosszul eltöltött öröm afőlött, hogy a nagy hagyatéttól immár csak az özvegyen maradt asszonyrak a sirja választja el őket.

Engelbert kinyitotta kissé a szemait s átpislogott az „özvegyhez“. A holdas éj félhomályában meghatótan szemlélte hűséges arcát, az egyetlen, melyen az ő temetésén igaz könyvek folynának végig, ha előbb, vagy utóbb ugy fordulna a sora, hogy kiváncsán a temetőbe. Igaz ugyan, hogy lelkük idegenek voltak egymásra nézve az egész házasság alatt s Engelbert soha sem beszélt a szíve titkosabb gondolatairól a feleségével, bár ifju korukban nagyon szerették egymást, lázas szívvél és vonagló idegekkel.

De most aggódó önfeláldozással ápolta, ha beteg volt, gondot viselt arra, hogy télen meleg alsóruhái és harisnyái legyenek, a kedvenc ételait főzte s ugy figyelt minden szavára, mint valami neophyta. Engelbert meg volt arról győződve, hogy horkolás közben is róla álmodik. Ha az ő életének fonalát durván kettémetszené a halál, ha

5. Határozza el a törvényhatósági bizottság, hogy a megyei birtokosság bevonásával egy vagy több gőzmalomot állít fel a buzának őrlése és a lisztnek értékesítése érdekében és egyben kérje meg az államvasutak igazgatóságát, hogy a nagykereskedőknek engedélyezt refaxit megtagadva, azt a birtokosoknak és illetve azok gőzmalmainak engedélyezze.

Es végül mindezen határozatokat közölje hasonló eljárás céljából az ország többi törvényhatóságával.

Hasono oda a törvényhatósági bizottság, hogy ezen határozatai sürgősen és hathatósan keresztülvitessenek.

Kétségtelenül mindannyian megvagyunk győződve ezen reformok áldást hozó természetéről, miért is szükségtelen indítványomat újból ajánlani.

Tisztelettel

Zichyfalván, 1906. évi augusztus hó 16-án
Martin József.

Nagybecskerek város jövő évi költségvetése.

— augusztus 30.

Nagybecskerek város főszámvevője, Hausladen Mátyas elkészítette a város 1907. évi költségvetésirányzatát, melyet a tanács legutóbbi ülésén tárgyalta. A költségvetésirányzatból azt a tényt kell konstatálni, hogy a jövő évre az adózó polgárok terhei meglehetősen növekednek, miután a pótdadó az eddigi 60%-ról 65%-ra, vagyis 5%-al emelkedik. Ezt az emelkedést a városi tisztviselők kétségtelenül méltányos fizetésrendezése okozza. A városi tanács a költségvetésirányzatot a következő javaslat kíséretében terjeszti a képviselőtestület elé, amelyet egyelőre minden kommentár nélkül itt közlünk:

A városi tanács a kezelés alatt álló pénztárak és alapok 1907. évre szóló költségvetésirányzatait beható tárgyalás után a következő indítvánnyal terjeszti elfogadás és megállapítás végett elő:

I. A közjöveldmi pénztár szükséglete 468 700 22, fedezete 258.244 30, hiánya 210 455 92;

II. a gimnázialis alap szükséglete 63 367—, fedezete 63.367—;

III. a közevetvampénztár szükséglete 61 ezer 530—, fedezete 61.530—;

IV. a rakpartvampénztár szükséglete 25 ezer 200—, fedezete 25 200—;

V. nyugdíjalap szükséglete 13 525—, fedezete 13.525—;

VI. villammpénztár szükséglete 110.600—, fedezete 110 600— korona.

A közjöveldmi pénztárnál mutatózó 210.455 korona 92 fillérvnyi hiány, amelyből esik: I. az általános közigazgatási csoportra 180.549 korona 50 fillér, II. a gazdasági csoportra 1298 korona, III. a belrendőrségi és közbiztonsági

majd koporsójára tompán hullanak a rögök, a jó asszony görcsösen fog zokogni nyitott sirjánál. Ezt véli látni most is.

Egyszerre csak fölriadt, mert valaki nevéen szólította.

— Engelbert!
— Mi az szivem?
— Jaj, Engelbert, éppen azt álmodtam hogy...

— Mit álmodtal?
— Ostobaság.
— Csak mondd el.
— Nem... nem... Különben hány óra lehet most?

Meggyújtotta az éjjeli szekrényen álló gyertyát s a vizespohár közt, melybe éjszakára a fogsorát szokta tenni és a gyufafaktyulya közt az óra után nyult.

— Már egy óra?
— Hé, akkor már a születésed napja van... Isten éltesse... Adjon erőt, megelégedést, egészséget.

S oly szemérmesen megcsókolta a homlokát, amily szemérmesen csak lehet husz évi házasság után.

L. Schmit.

csoportra 28 608 korona 42 fillér, községi pótdadóval fedezendő és pedig az I. csoportnál 52%-al, a II. csoportnál 1%-al, a III. csoportnál 12%-al. Össz-hasonlítva ezen percentuációt az 1906. évre megállapítottával, kitéjük, hogy a pótdadó az I. csoportnál 4%-al, a II. csoportnál nem és III. csoportnál 1%-al emelkedik, mely emelkedés a folyó évben történt fizetésemelésben találja magyarázatát. 1907-ben tehát a földtulajdonosok által 52+1=53%, a háztulajdonosok, iparosok, kereskedők stb. által 52+12=64% volna fizetendő.

Az állami adóalap, amelyre a fenti százalékokkal a pótdadó kivetendő volna 359 964 kor. 52 fillért tesz ki és tagozódik a következő adónemekre: földadó 117 268 kor. 97 fillér, házberadó 80 704 kor. 98 fillér, házosztályadó 25 820 kor. 80 fillér, kereseti adó 102 091 kor. 11 fillér, egyleti adó 25 796 korona és tőkekamatadó 8282 kor. 66 fillér. Összesen 359 964 kor. 52 fillér.

Nagyjában ezen tervezet a folyó évre helyben hagyott költségvetés keretében mozog. Vannak ugyan eltérések, de azok lényegtelenek. Ezekután elrendeljük, hogy az előirányzat 15 napra közzemlőre kiteendő, továbbá, hogy kinyomatva a képviselőtestület tagjainak tanulmányoztatás végett megküldessék. Erről a városi képviselőtestület további határozathozatal végett értesítetik.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/8 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/8 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/8-tól 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Szeptember 10. Közig. bizottság ülése.

— **Változások a klerusban.** Németh József felszentelt püspök Jakab Gyula újonnan felszentelt káplánt Medgyeshodzásra nevezte ki, Dencs József rudolfsnádi káplánt hasonló minőségben Cernyára és Eck György káplánt Cernyáról Szárcsára helyezte át.

— **A Vhosz köréből.** A vidéki hírlapírók országos szövetségének felügyelő-bizottsága augusztus 31-én, pénteken délelőtti féltenként órákor Szege-den, a kereskedelmi és iparkamara könyvtár-termében ülést tart. Tárgy: A felügyelő-bizottság elnökének megválasztása. Az 1906. első félévi vagyon, mérleg és könyvvitel megvizsgálása. Igazgatósági javaslatok.

— **Az új törvénykezési palota építése.** A Nagybecskereken emelendő törvénykezési palota és fogház építésére tudvalevőleg folyó évi július hó 28-án tartották meg a nyilvános versenytárgyalást, melyre összesen 19 ajánlat érkezett. Az ajánlatokat felküldötték az igazságügy-miniszteriumhoz, ahonnan most jött le a döntés, mely szerint a törvényszéki palota és fogház teljes felépítését Koch Károly budapesti vállalkozóra bízta 694 304 korona 69 fillérért. Koch az építkezési munkálatokat már f. évi szeptember 1-én kezdi meg.

— **Lefoglalt pángermán iratok.** A belügy-miniszter elrendelte, hogy a legutóbb megjelent Ungarns Tausendjährung im deutschen Licht, továbbá Das magyarische Ungarn und der Dreibund és Die Jugend című pángermán iratok, melyeket ingyen osztottak szét mostanában a Délvidéken a parasztok közt, lefoglaltassanak és elkoboztassanak.

— **A polgári dalegyet ünnepe.** A nagybecskereki polgári dalegyet az Ellmer-féle vendéglőben szeptember hó 8-án (szombaton) szerencsehalászat, világpostával és táncokkal egybekötött zártkörű VIII. évfordulóján alapító ünnepélyt rendez. Belépő-díj: előre váltva 60 fillér, a pénztárnál 80 fillér. Kezdeté este 8 órákor. Az est műsora: 1. „Tulipán dalok”, Hubertól, éneklő a kar. 2. „Nassenberg Kóbi”, monolog. 3. „Ein Sonnenblick”, Quartett. 4. „Hypnotismus”, párjelenet Gabányitól, előadják: Radulovits k. a. és Tolvaj D. 5. „Fájó emlékek”,

Zimay L.-től, bariton szóló, éneklő Novotny Lajos. 6. „Das grosse Donnerwetter”, bohózat. (Szerzők: Mayer Lipót, Radulovits K., Straff Elise, Szosna Károly). 7. „Derék fia”, Mendelssohntól, éneklő a kar. 8. Tánc.

— **Beiratás.** A Messinger Karolin-féle nyilvánossági joggal felruházott, bennlakással egybekapcsolt leánynevelőintézetben az elemi, polgári, kereskedelmi irányú továbbképző és festőtanfolyamra a beiratások az 1906/7. tanévre szeptember hó 1., 2., 3., 4. én délelőtti 8—12 óráig, délután 2—5 óráig eszközöltek, 5. én délelőtti fel 9 órákor isteni tisztelet, mire az előadások kezdődnek. Igazgatóság.

— **Léleki értesítés.** A szegedi állami felsőbb leányiskola igazgatósága közli: A nyilvános polgári leányiskola negyedik osztályát s a felső népiskola második felső (nyolcadik) osztályát jó sikerrel végzett tanulók a szegedi állami felsőbb leányiskola ötödik osztályába felvételi vizsga nélkül fel fognak vétetni. Az állami felsőbb leányiskola ötödik és hatodik osztályának elvégzése azon haszonnal jár, hogy azok a tanulók, akik a szegedi állami felsőbb leányiskola hatodik osztályát elvégezték és érteletti bizonyítványt akarnak szereznii, az állami felsőbb leányiskola hatodik osztályában nyert bizonyítványaik alapján és ha a gimnáziumban a latin nyelvből az osztályvizsgákat leteszik, bármelyik gimnázium hetedik osztályába beléphetnek magán vagy rendkívüli tanulónak s a gimnázium hetedik és nyolcadik osztályának elvégzése után érteletti vizsgát tehetnek. A szegedi állami felsőbb leányiskola ötödik osztályába való felvétel iránt folyó évi szeptember 15-ig lehet jelentkezni az igazgatóságnál.

— **Meggyilkolt városi képviselő.** Tegnap számunkban röviden hírt adtunk arról, hogy Nagyikinda egy legtehetősebb gazdáját, Karancsev István városi képviselőt kedden éjjel 11 óra tájban az ablakon keresztül saját ágyában agyonlőtték. Most ujabban a gyilkosságról a következő részleteket jelentik: Karancsev lakása csukott üvegfolyósóján szokott aludni. A gyilkos sörrel töltött fegyverrel az üvegtáblán keresztül belépett az ablak mellett közvetlenül álló ágyban fekvő Karancsevre és a fegyver teljes töltése az áldozat gyomrába hatolt. Karancsev mielőtt meghalt, még ennyit tudott mondani:

— Az enyémek ölték meg. Táca ölt meg. Hogy ki lehet a tettes, azt a nyomozás még eddig nem deríthette ki, mert az udvaron sehol semmi nyom nem árulja el a tettes behatolását és onnan való eltávozását. A kapu is zárva volt. Az a Táca nevű egyén, akit említett Karancsev, egész az utóbbi napokig csősz volt a szőlőjében és két nappal előbb kergette el. Vlachovits Tácanak hívják és Karlován lakik. Tácat a csendőrség még az éjjel Karlován felkereste és behozta. Töpörödött öreg ember, aki mitsem akar tudni az esetről. Mindenféle hírek vannak forgalomban. Egyik verzió szerint valami rokona követhette el a gyilkosságot, hogy ahhoz a 40 hold földhöz jusson, melyet az elhalt neki hagyományozott és telekkönyvileg rá is iratott. Mások meg a földmunkásokat gyanúsítják. Ezek azonban csak gyanúsítások s a rejtélyes gyilkosság dolgában széleskörű nyomozás folyik.

— **A különböző vallásfelekezetek temetkezési szabadsága.** A m. kir. belügyminiszter a következő rendeletet intézte valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez:

Ujabban a magyarországi baptista szövetkezeti bizottság emelt panaszt előttem amiatt, hogy egyes községekben, ahol községi temető még nincsen, a felekezetekhez tartozó halottjainak eltemetése elé különböző címen jogtalanul akadályok gördítettek. Az 1876. XIV. t. c. 116. §-ában a község kötelességévé tette az arról való gondoskodást, hogy a temetkezési szabadsága mindenestre biztosítva legyen. Viszont a törvény 157. §-a szerint Cimednek kell felügyelni arra, hogy a törvény rendelkezései pontosan betartassanak. Felhívom ennél fogva Cimedet, hogy a felekezetek közötti béke fenntartása érdekében gondosan ügyeljenek arra, hogy a temetések lefolyása semmi kezeletstörté módon meg ne zavarassék. E végből legyen Cimednek gondja arra, hogy a községek ott, ahol a meglevő felekezeti temetőbe más felekezetbeliek hulláinak elteme-

Olcso
árak!

NAGY VÁLASZTÉK

férfi öltönyök, őszi felöltők, rövid és hosszú téli kabátok és mindenemű szőrmebélt kabátokban.

Gyermek öltönyök, felöltők és téli kabátok.
791—25 5

Legújabb divatu női őszi és téli kabátok.
Leányka paletok és köppenyek.

Neizer és Goldschmidt

férfi-, női- és gyermekruha-raktár, Nagybecskereken, a Daun-féle vaskereskedéssel szemben.

Pontos
kiszolgálás!

tése akadályokba ütközik, községi temetőket létesítsenek. Budapest, 1906. évi július hó 23-án. Andrassy s. k.

A rendeletet a vármegye alispánja közli a közig. hatóságokkal s hangoztatja, jöllehet a vármegye területén létező különböző vallásfelekezetek hívei részéről a most közölt miniszteri rendeletben említett eljárás eddigéig nem tapasztaltatott és a vármegyékben a különböző vallásfelekezetek hívei között fennálló békés egyetértés és méltányos türelmesség folytán ez a jövőre sem várható, mégis amidőn a hatóságok figyelmét a miniszteri rendeletben foglaltakra s különösen az idézett 1876 évi XIV. t. c. 116. §-ának rendelkezéseire felhívja, egyben felkéri arra is a hatóságokat, hogy a felekezetek közötti jó viszony és békés egyetértés fenntartására gondosan felügyeljenek és a végből arra is ügyeljenek, hogy temetések lefolyása semmi kegyeletértő módon meg ne zavartassék. Felhívja végül az alispán a járási főszolgabírákat és polgármestereket, miszerint gondoskodjanak arról, hogy ott, ahol esetleg a meglévő felekezeti temetőkben más vallásfelekezeti egyének hulláinak eltemetése akadályokba ütközik, a törvényes eljárás és szabványok betartása mellett haladéktalanul községi köztemetők létesíttessenek.

Szurkálás ok nélkül. Nagyikindán hétfőn Ampulov Tanaczkov Rada este 11 óra tájban a Keda-felü vendégönél lesből leszurta Sztojanov Mita helybeli parasztlégnyt, fején és mellén két szurást ejtve. Sztojanov előadása szerint Tanaczkovnak semmi oka sem volt arra, hogy őt bántsa, mert semmi dolga nem volt vele soha.

Ismeretlen halott. Mint Nagyikindáról jelentik: Hétfőn délelőtt 11 óra tájban egy ismeretlen parasztember jött be Nagyikindára valami dolgát végzendő. Mikor a főtérre ért, hirtelen rosszul lett fogta el. Ekkor bérkocsiba ült és kihajtatott a kórházba, ahova, midőn megérkezett, már olyan rosszul volt, hogy nevét sem tudta megmondani és néhány percre rá meg is halt szívszélhűdés következtében. A kórház vezetősége nyomban megette jelentését, minek következtében kitérő kipuhatolása végett a rendőrség a nyomozást megindította.

Elfogott tolvajsözöveget. Szapary István gróf németi birtokán, nagy lopásnak jöttek nyomára, melyet odaváló parasztok követtek el egy mezőőr segítségével. Az uradalom intézője Filip Miklós, tegnap megjelent a csendőrségnél és előadta, hogy több 128 kereszt zabot és 44 kereszt búzát loptak. A csendőrség megindította a nyomozást és a lopott gabonaműveket a parasztszomszág közös cséplőterületén megtalálta. A lopást Schwarz György és Mátyás, Schlechter János, Zimmer Mihály és Méterle Jakab követték el és pedig András Tivadár mezőőr segítségével. A tolvajokat letartóztatták a csendőrök.

Vak tűzjárma. Tegnap este 8 óra tájban a róm. kath. és belvárosi gör. kel. templomok toronyőrei megkongatták a vészharangokat s a kincstári erdő felé jelezték a tüzet. A tűzoltóság felszereléssel együtt azonnal megindult a jelzett irányba, de egy órai keresés után eredménytelen volt kénytelen visszatérni, mert sehol sem akadtak tüzre. Mint később kiderült, pástortűzök tévesztették meg a toronyőröket.

A Temes titka. Surján község határában a Temes vize egy 50 éves körüli férfi holttestet vetett ki a partra, melynek személyazonosságát nem sikerült még eddig megállapítani. Annnyit sikerült a vizsgálatnak kideríteni, hogy a szerencsétlen ember minden valószínűség szerint fürdés közben fulladt a Temesbe. A nyomozást megindították.

Gépszek vizsgálata. A gépzekvizsgálók és gőzkazánfűtők vizsgálata, a Temesvártól szervezett bizottság által 1906. évi szeptember hó 15-én reggel 8 órakor, a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartatni. A vonatkozó, szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józsefváros, Küttl-tér 2. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

A Cirkusz Viktor. A nálunk időző Cirkusz Viktor, tekintettel a nagy érdeklődésre, még néhány napig Nagybecskerekben marad. Az eddigi előadásokat mindvégig nagy közönség látogatta, mely elismeréssel adózott a cirkuszi mutatványoknak, amelyek kétségkívül a jobbak közül valók. A cirkusznak jóízű bohócái vannak, Ruppert Riediser kerékpáros mutatványai érdekesek s Centa Viktor igazgatónő magas iskolavagylása, valamint Kittani jockey produkciói minden nap élénk figyelmet érdemelnek.

Széghamos házalóné. Mint Temesvárról írják, furfangos módon károsított meg Weirich Róza ottani házalóné egy kereskedőt. Weirich Róza nemrégiben beállított Weber Bernát gyárvárosi kereskedőhöz és ajánkozott, hogy Weber áruit bizományban eladja a németécskai vásáron. Weber át is adott 219 korona értékű árut az asszonynak, aki el is ment a vásárra, el is adta az árukat, de a pénzzel elfelejtett beszámolni. Weber feljelentette a szédelgő házalónét és az ügyesség elrendelte a körözést.

Irodalom.

*** Előfizetési felhívás.** Erdely Boldizsár nagybecskereki m. kir. pénzügyi titkár összeállította és kiadja a m. kir. közigazgatási bíróság közigazgatási osztályának döntvényei, elvi jelentőségű határozatok betű- és számszoros tárgymutatóját 1897—1906. év végéig, amelyre most előfizetést hirdet. Nélkülözhetlen és felette hasznos e tárgymutató nemcsak a közigazgatás, pénzügy és igazságügy terén működő szakközögeknek, hanem az ügyvédeknek, lelkészeknek, tanítóknak és magánzóknak is, mert az nem csupán egyszerű vezérszó alatt tünteti ki és foglalja magában az illető határozatokat és döntvényeket úgy, hogy azok csak a vonatkozó kötetek segítségével vehetők használatba, hanem kiünteti és foglalja magában azokat többszörös betűsorrendben akkép, hogy azok a kötetek hiányában és azok forgatása nélkül is a legnagyobb könnyűséggel és célirányosan vehetők alkalmazásba, amennyiben a határozatok és döntvények teljes szövegét rövid kivonatban tartalmazzák. E tárgymutató a közigazgatási bíróság közigazgatási osztályának 1897—1906. év végéig megjelent összes döntvényeit és határozatait fogja tartalmazni, már sajtó alatt van és a közigazgatási bírósági határozatok f. évi utolsó füzetének megjelenése után jövő évi január havában kiadatik, miért is az nyomban, legkésőbb pedig f. évi november hó végéig megrendelhető. Bolti ára füzve 5 korona. Tíz példány előfizetésénél egy tiszteletpéldány jár.

*** A „Magyar Szemle” (szerkeszti Szemere György) XVIII. évfolyamának 33. száma izléses külsővel s a következő tartalmas és figyelemreméltó közleményekkel jelent meg: Hets: Hajnali párbeszéd. — Kucsár Gyula: Münchener megfigyelések. — Marsyas: Intermezzo: Az erdő meghal, Pán segits! Pán dalol, Az erdő szerelmes, Forró éjszaka, Szerelmem — Szemere György: Tóni, az ezred számara. — Charles Dickens: Versek. — Cholnoky László: Lindhorst kertje. — Regény: Handel-Mazzetti: Jesse és Mária. — Comon D'or: Budapest rejtelméi, vagyis ki tette ezt, oh! — Markus: A hétről. — Irodalom: O. V.: A felszerzők. — A szerkesztő üzenetei. — Hirdetések. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Eszterházy-utca 15.**

TÁVIRATOK.

A király a hadgyakorlatokon.

Budapest aug. 30. (A „Torontál” eredeti táv.) Bécsből sürgönyzik: A király ma délelőtt 11 óra 25 perckor külön udvari vonaton az északi pályaudvaron Teschenbe utazott. Kisérétében voltak Paar gróf és Bolfras báró főhadsegédek, Pongrácz, Schaaffgotsch gróf és Driancourt szárnysegédek, a katonai iroda főosztályai, dr. Kerzl főtörzsorvos és több segédtsz.

Budapest, augusztus 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Oderbergből sürgönyzik: A király kíséretével délután 4 órakor ide érkezett. A pályaudvaron a hatóságok fejei fogadták a királyt. Az uralkodó innen 18 percnyi időzés után folytatta útját Teschenbe, ahová fél hat óra előtt érkezett meg.

Budapest, aug. 30 (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Teschenből sürgönyzik, Ferenc Ferdinánd trónörökös ma délután 3 órakor odaérkezett.

Goluchovszky Bécsben.

Budapest, augusztus 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Goluchovszky gróf közös külügyminiszter tegnap este Párisból visszaérkezett Bécsbe.

Az angol hajóraj Fiumében.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Fiuméből sürgönyzik, az angol hajóhad matrózai ma csónakversenyt rendeztek, amelyre Nákó Sándor gróf kormányzó adományozta az értékes első díjat.

Krieghammer halálához.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” ered. távirata.) A „Pesti Hírlap” ma azt írja, hogy Krieghammer volt közös hadügyminiszter egyik ischli udvari vadászaton történt véletlen lövés következtében halt meg. A vadászaton ugyanis György bajor herceg, a király unokája véletlenségből mellőtte Krieghammer, akit golyója olyan súlyosan talált, hogy nem lehetett megmenteni. Eddig sikerült eltávolítani a dolgot,

most azonban ischli híradások nyilvánosságra hozzák az esetet.

Tanító és katonatiszt.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zsedényi Aladár fővárosi tanítónak multkori cikke miatt Formanek őrnaggyal támadt afferjében hír szerint a katonai hatóság úgy határozott, hogy nem engedi meg Formaneknek a párbajt Zsedényivel.

Magyar és osztrák munkások véres harca.

Budapest, augusztus 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, ott véres harc volt az osztrák és magyar munkások között. Az egyik festékárugyár munkásai ugyanis sztrájkba léptek, mire a gyár Nyitramegyéből hozatott munkásokat. A sztrájkolók lesbe állották s mikor a magyar munkások megérkeztek a gyárhoz, fegyveresen rájuk támadtak. Rendkívül véres harc keletkezett az osztrák és a magyar munkások között, úgy hogy a rendőrség eleinte nem birt a küzdőkkel, hanem csak, amikor nagyszámu megerősítést kapott, akkor sikerült a harcnak véget vetni. A harcban az osztrákok 28 magyar munkást súlyosan megsebesítettek, azonkívül nyolc rendőrt véresre vertek.

Az orosz események.

Budapest, augusztus 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, a Stolypin miniszterelnök ellen elkövetett merénylet áldozatai közül még tizet nem agnoszkáltak. Ezek között van egy asszony és két gyermek holtteste.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervári jelentések szerint a cár már kinevezte Rennenkampf tábornokot varsói főkörmányzóvá. A tábornok már el is utazott Varsóba s hír szerint a legszigorubb rendszabályokat fogja életbeléptetni.

Budapest, aug. 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Moszkvából sürgönyzik, az ottani forradalmi szocialdemokrata párt vezetőségének tagjait a rendőrség letartóztatta.

Sikkasztás egy iparszövetkezetenél.

Budapest, augusztus 30. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, az ottani szabóiparosok szövetkezeténél 40 000 koronás sikkasztást fedeztek fel. A pénzt maga a szövetkezet elnöke sikkasztotta el, akit a rendőrség letartóztattott.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1906 augusztus 30.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzése.

Buza	Kilóg	100 kilogr. ára		Kilóg	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki	75	—	—	79	14.40	14.70
Pestvidéki	75	—	—	78	14.25	14.55
Bánási	75	—	—	79	—	—
Bácskai	74	—	—	78	—	—
Szerbiai	76	—	—	79	—	—

Egyéb gabonaműveket			100 kilogr. ára	
			kor.-tól	kor.-ig
Rozs	elsőrendű	—	11.70	11.80
”	középmínőségű	—	11.60	11.70
Árpa	takarmányáru I. r.	—	12. —	12.35
”	másodrendű	—	11.70	11.95
Köles	—	—	13.70	14. —
Zab	elsőrendű	—	13.50	13.70
”	középmínőségű	—	—	—
Tengeri	belföldi új	—	12.10	12.20
”	román vagy bolgár	—	—	—
”	cinquantin	—	—	—
Repece	káposzta	—	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, augusztus 30. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	14.40 —
Buza (áprilisra 1907.)	14.96 —
Rozs (októberre)	12.24 —
Zab (októberre)	13.34 —
Zab (áprilisra 1907.)	13.50 —
Tengeri (szeptemberre)	11.62 —
Tengeri (májusra 1907.)	10.26 —

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

5093. tkvi szám. 1906.

826-1.1

2237/II. szám 1906.

823-3.2

1717. szám. 1906.

824-2.2

Árverési hirdetés és feltételek.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Jovicsity Péter perlaszi lakos javára 440 kor. tőke, ennek 1906. évi április hó 1-től járó 5% kamatai, 63 kor. már megállapított, 12 kor. 30 fillér jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. évi 60. t.-c. 144. §-a alapján és 146. §-a értelmében Sztanivukov Sándor idvori és Sztanivukov Jovanka perlaszi lakos ellen, az ezen kir. járásbíró terü- tén Idvor község határában fekvő és a 2375. sz. tkvben foglalt 321. számú ház és 300 □ öl házhelyre 1155 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel köz- hírre teszi.

A nyilvános árverés Idvor község- házában 1906. évi október hó 8 ik napjának délelőtti 9 órájkor fog megtartatni a következő, úgy a tkvi hivatalban, mint Idvor községházában kifüggesztett s meg- tekinthető feltételek mellett:

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.
3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni.
4. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon időtől 30 nap alatt, a harmadikat szintén azon nap- tól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% kamatokkal együtt az anta- falvai m. kir. adóhivatalnál lefizetni.
- A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.
5. A vevő köteles az eladott ingatlant terhelő, az árverés napjától esedékes adó- kat és illetékeket viselni, az ingatlan birtokába az árverés jogerőre emelkedésekor lép.
6. Vevőnek vételi bizonyítvány csakis akkor fog kiadatni, ha utólag ajánlat nem tétetik.
7. A tulajdonjog a vételár és kamatainak lefizetése után fog a vevő javára be- kebelezettni.
8. Ha a vevő az árverési feltételek bármelyikének a kitűzött időben eleget nem tenne, az általa megvett ingatlanra bármelyik érdekelt fél kérelme következtében az 1881: évi 60. t.-c. 185. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés fog el- rendeltetni.

9. A vevő köteles a megvett épülete- ket tűzkár ellen biztosítani.
10. Ezen árverés a fentirt tkvben feljegyeztetni rendeltetik.

A hirdetés törvényszerű kivonata a Nagybecskereken megjelenő „Torontál” című lapban közzététel végett végrehajtató ügyvédnek kiadatni rendeltetik azzal, hogy a közzétételt igazoló lappéldányt az árverés foganatosítására kiküldöttnek adja át.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbíró s mint tkvi hatóságnál, 1906. évi július hó 18-án.

Tóth,
kir. járásbíró.

Hirdetés.

Torontálvármegye közigazgatási bizott- sága 1906. évi augusztus hó 13-án kelt 3777/kbgy. számú határozatával a valkány- zentai törvh. közut 7-8 km. szakaszán levő bőtozott téglahid helyreállítását 2914 kor. 92 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosítá- sának biztosítása céljából az 1906. évi szeptember hó 10-ik napjának d. e. II órá- jára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásá- nak elvállalására vonatkozó, az engedélye- zett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későb- ben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Nagybecskereken, 1906. évi aug. hó 27-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke helyett:

Fuchs István,
kir. főmérnök.

Alapított 1870.

„A pillangóhoz”.

Benó Testvérek

ezelőtt Kokits A. F.

divat- és rövidáru-kereskedése

NAGYBECSKEREK.

„Az iskolai idényre”

ajánljuk szépen berendezett rak-
tárunkat gyermek fehérneműben,
téli alsóruhában, harisnya, kötény,
keztü és esőernyőkben, továbbá
mindenféle kézimunkákat és hozzá-
való kellekeket.

Szerbneuzina község előjárósága.

1226. kig. szám. 1905.

827-2.1

Árverési hirdetés.

Alulírott községi előjáróság közbírré teszi, hogy a tulajdonát képező 2 darab 7-7 éves, tenyésztésre még alkalmas tenyészmén folyó évi szeptember hó 4-én délelőtti 10 órákor a helybeli községházá- nál 1200—1200 korona kikiáltási ár mel- lett a legtöbbet ígérőnek készpénzért nyil- vános árverésen eladatni fog.

Kelt Szerbneuzinán, 1906. évi aug. hó 29-én.

Mirkov Lyubomir,
jegyző.

Dimitrijevity,
bíró.

Árlejtési hirdetés.

Bótos községe a középületek tataro- zása és átalakítása tekintetében folyó évi szeptember hó 2-án délelőtti 9 órákor árlejtést tart a tanácsteremben.

Az előírányzott költség 2762 kor. 21 fillér.

Kelt Bótoson, 1906. évi augusztus hó 27-én.

Belitska,
jegyző.

Gyuricsics s. k.,
bíró.

Elsőrendű cipők

WEINBERGER K. cégnél
Nagybecskerek, Hunyady-utca.

Ugy készen, mint mérték szerint a legjobb kivitelben, olcsó árak mellett.

Az iskolai idényre kitűnő
fiu- és leány-cipők
és csizmák.

Minden pár cipő-
höz egy doboz
kenőcs ingyen.

443-50 25

Szülők figyelmébe!

Kisebb iskolás urileányt tel-
jes ellátásra elfogadok.

Cím a kiadóhivatalban.

(822-32)

Használt**boroshordók**

megvételre kerestetnek.

(761-x.18)

Cím a kiadóhivatalban.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.